

2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі (початкова ланка): навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, ВГ Кенгуру, 2018. 112 с.

3. Wasyluk A., Kit H. O współczesnych technologiach nauczania inkluzyjnego. Pedagogika Społeczna. WSNS Pedagogium. Warszawa, 2021. Nr 1-2. S. 273-283.

Секція 2

НОРМОТИПОВІ ДІТИ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ МУЗИКИ

Андрійців Орест, провідний концертмейстер

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Визначальну роль в творчому розвитку дітей молодшого шкільного віку відіграє музичне мистецтво, яке узагальнює естетично-емоційний досвід й естетичне ставлення особистості до життя; розкриває основи формування естетичного відношення дітей до мистецтва у процесі музично-творчої діяльності. Як спосіб засвоєння культурних надбань та оточуючого світу, як складова частина духовного життя людини мистецтво, зокрема, музика відіграє важливу роль як невід’ємна складова культури народу.

Дослідженням наукового феномену творчості та емоційного розвитку займалися багато відомих педагогів та психологів таких, як Н. Бабіч, Т. Дуткевич, Л. Суботіна, О. Пеклун, Л. Ткаченко, з педагогіки музичного мистецтва – Л. Масол, О. Поліщук, О. Рудницька, О. Щолокова. Психолого-

педагогічний аспект виявлення творчої активності розробляють І. Бех, І. Зязюн, О. Кононко В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Ничкало.

Метою статті є розкриття особливостей емоційного розвитку дітей з особливими освітніми проблемами засобами музики.

Відповідно мети визначено завдання: дослідити роль музичного мистецтва в процесі розвитку емоційної сфери дітей з особливими потребами.

В Законі України про культуру та «Новій українській школі: Концептуальні засади реформування середньої освіти» поняття музичне мистецтво тлумачиться як «творча діяльність у сферах: літератури, поезії, музики, образотворчого мистецтва; активна творча діяльність» [3, с. 145]. Отже, творча діяльність дитини постає важливою формою музичної діяльності. Музична діяльність – «діяльність, яка сприяє формуванню здібностей і творчому відтворенню, самовираженню особистості дитини» [2, с. 547]. Це діяльність, яка є достатньо своєрідною і самостійною: художня, образотворча, музична. «Важливого значення набуває також осмислення питань художньо-естетичного виховання, формування емоційної та естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва» [1, с. 92].

Емоційна культура молодшого школяра – це здатність розуміти, виражати та керувати власними емоціями й розуміти емоції інших, що є ключовим для успішної соціалізації; формується через ігри, мистецтво та спеціальні педагогічні методи, розвиваючи самопізнання, саморегуляцію, емпатію та соціальні навички, допомагаючи долати емоційну незрілість, як-от гіперактивність чи замкнутість. Отже, «становлення уявлень особистості про світ, стосунків людей, про себе починається одночасно з розвитком почуттів і моральних якостей. Воно є основою моральної спрямованості особистості визначають її подальше життя» [4, с. 170]. «Формування духовно багатой людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу і прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного. Це

характерно для дошкільного віку, у період активного розвитку мислення» [5, с. 70].

Важливо створити «сприятливе середовище для творчої музичної діяльності: музичної творчості, навчання гри на дитячих музичних інструментах, впровадження інноваційних методик навчання та взаємодії дітей, використання інтерактивних технологій вихователів і батьків в цьому напрямі, впровадження мультимедійних методик навчання, використання інтерактивних технологій» [6, с. 98]. Важливо приділити увагу розвитку чуття ритму, співу, сприйманню музики, ігровій діяльності під час гри на дитячих музичних інструментах.

Напрямки розвитку музичних здібностей: чуття ритму; уявлення про співвідношення різних тривалостей, засвоєння простих ритмічних фігур, уявлення про сильні та слабкі частки в мелодії, уявлення про емоційну суть мелодії та ритму. Розвиток музично-ритмічного чуття дітей молодшого шкільного віку у процесі співу мелодій знайомих пісень, під час виконання ритмічних акомпанементів до вокально-хорового репертуару і творів для слухання. Активізація емоційного чуття відбувається також на основі використання «живої» музики – доступних інструментальних та пісенних мініатюр, п'єс, творів для слухання музики з урахуванням специфіки дитячої слухацької аудиторії.

Таким чином, музичне мистецтво є особливою здатністю особистості дитини з особливими потребами створювати мистецькі цінності та правильно, художньо сприймати їх. Основна значущість музичного мистецтва полягає в позитивному впливі на емоційно-творчий розвиток дітей, який відбувається у процесі створення ігрових ситуацій, співу, гри на музичних інструментах, залучення асоціативних зв'язків між елементарними музично-ритмічними уявленнями і спостережуваними життєвими явищами.

Список використаних джерел:

1. Барановська І.Г., Тодосієнко Н.Л., Граб О.Д. Інноваційні підходи як чинник формування художньо-аналітичних і комунікативних умінь майбутніх

учителів мистецтва. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Вип. 14. (2025). С. 91-96.

2. Коваль Т.В. Українські народні традиції та звичаї як засіб національного виховання молодших школярів в умовах НУШ. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Історія», Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка»): журнал*. 2022. № 2(2) 2022. С. 546-555.

3. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016. URL : <https://surl.lt/stplpp>

4. Мальов С.В. Практичні аспекти формування готовності майбутніх учителів до розвитку естетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2025. Вип. 82. С. 169-176.

5. Тодосієнко Н.Л., Старовойт Л.В., Андрійців О.М. Роль інноваційних технологій в сучасній педагогіці мистецтва. *Збірник наукових праць «Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання»*. Том 2 № 5 (2025), С. 69-77.

6. Brovchak L. S., Likhitska L. M., Starovoit L.V., Todosiyenko N. L. (2020). Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. *Rezeknes Tehnologiji Akademija*. (Web of Science). Rezekne. Latvijas. Republika. С. 98-108. URL : <https://surl.li/nsarqu>

СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Вакарчук Олександра, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Науковий керівник: Колосова Олена, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського (Україна)